

The European
Sustainable
Cities & Towns
campaign

● El Pla d'Acció de Lisboa: del paper a la pràctica

● Introducció

Un miler de representants d'autoritats locals i regionals d'arreu d'Europa es van reunir a la Segona Conferència Europea sobre Ciutats i Viles Sostenibles, a Lisboa, Portugal, del 6 al 8 d'octubre de 1996. Van conèixer l'estat del procés Agenda 21 Local a 35 països d'Europa i van valorar el progrés realitzat des que tingué lloc la Primera Conferència a Aalborg, Dinamarca, al maig de 1994. Van intercanviar idees i experiències de pràctica local i van explorar les oportunitats de col·laborar amb altres comunitats europees en projectes comuns. Van identificar les necessitats de les autoritats locals abordades en els processos Agenda Local i van ajudar a donar forma a la següent fase de la Campanya.

A la Campanya Europea de Ciutats i Viles Sostenibles, iniciada a la Conferència d'Aalborg per 80 municipalitats europees que signaren la Carta de Ciutats i Viles Europees cap a la Sostenibilitat (Carta d'Aalborg), s'hi han unit, durant aquest temps, 250 autoritats locals i regionals. En signar la Carta es comprometien a endegar el procés de desenvolupament i assoliment d'un consens entre les comunitats locals sobre un pla d'acció a llarg termini cap a la sostenibilitat (Agenda 21 Local).

La fase inicial de dos anys de la Campanya estava orientada principalment a "fer córrer la veu" sobre la sostenibilitat local promocionant la Carta d'Aalborg, induint a més les autoritats locals a signar-la i a unir-se a la Campanya, i donant orientació sobre el procés Agenda 21 Local. La següent fase presentada a la Conferència de Lisboa estarà enfocada a la implementació dels principis establerts en la Carta, iniciant i portant a terme un procés Agenda 21 Local, i implementant el pla local de sostenibilitat. Abordant aquesta fase, les autoritats locals europees no només contribuiran a la implementació de l'Agenda 21 (Rio, 1992), sinó també a la de l'Agenda Habitat (Istanbul, 1996).

Per tant, els participants a la Conferència de Lisboa de 1996 van aprovar el següent document titulat "Del Paper a la Pràctica". Es basa en les experiències locals comunicades i discutides als 26 tallers de la Conferència, i pren en consideració els principis i recomanacions establerts a la Carta d'Aalborg, la "Guia Pas a Pas" de la Junta de Gestió del Govern Local del Regne Unit, l'Informe sobre Ciutats Sostenibles del Grup d'Experts de la Comissió Europea sobre Medi Ambient Urbà, i la Guia de Planificació de l'Agenda 21 Local del Consell Internacional per a Iniciatives Locals Mediambientals.

Abordant la següent fase de la Campanya Europea de Ciutats i Viles Sostenibles, els participants en aquesta primera conferència europea de governs locals d'acord amb la Conferència Habitat II de les Nacions Unides (Istanbul, juny 1996) desitgen contribuir a la implementació de l'Agenda Habitat.

● Preparant els governs locals per al procés Agenda 21 Local

1. Creiem que l'adopció de la Carta de Ciutats i Viles Europees cap a la Sostenibilitat (Carta d'Aalborg) és un dels millors punts de partida per a un procés Agenda 21 Local.

Ens cal la voluntat política definitiva per posar en marxa un procés Agenda 21 Local. Identificarem un grup de persones motivades per conduir la iniciativa. Utilitzarem idees, conceptes i mandats tals com l'Agenda 21, el Cinquè Programa d'Acció Ambiental de la Unió Europea, la Carta d'Aalborg o la Conferència Habitat II de les Nacions Unides com a referència. Establirem un programa de treball i una temporització per al procés, tot definint fases amb objectius clars. Mitjançant la signatura de la Carta d'Aalborg, ens unirem a la Campanya Europea de Ciutats i Viles Sostenibles i considerarem la possibilitat d'unir-nos a qualsevol xarxa d'autoritats locals que pensem que millor poden donar consells i suport pràctic sobre gestió i sostenibilitat ambiental.

2. Creiem que l'autoritat local hauria de ser el principal impulsor del procés Agenda 21 Local.

La nostra autoritat local hauria d'abandonar la seva actitud sobirana i adoptar el paper d'impulsora, proporcionar l'empenta necessària mentre no hagi estat desenvolupada per altres instàncies, dedicar recursos de personal i proporcionar un pressupost, contractar un impulsor i mediador professional, i manifestar el seu lideratge però sense dominar el procés.

3. Creiem que el procés Agenda 21 Local requereix la implicació de totes les autoritats locals, ja sigui una comunitat urbana o una de rural.

És important una xarxa interna per tal d'involucrar el municipi i l'administració, els directius i els funcionaris elegits, tots els departaments i tots els nivells de responsabilitat. És essencial el suport del responsable municipal, així com la formació dels representants i els funcionaris elegits sobre conceptes de sostenibilitat. És indispensable un enfocament intersectorial, ja que la sostenibilitat local està formada per sostenibilitat social, econòmica i ambiental.

● Establint estratègies per involucrar la comunitat

4. Iniciarem consultes i col·laboracions amb els diversos sectors de la nostra comunitat per tal de crear sinergia mitjançant la cooperació.

La consecució d'un consens sobre l'Agenda 21 Local entre tots els sectors i actors de la comunitat no és només un requisit de l'Agenda 21 (Rio, 1992), sinó que dona al pla d'acció a llarg termini la força necessària per tenir l'oportunitat de ser implementat. Recomanem crear un fòrum de grups d'interès (Fòrum de l'Agenda 21 Local). Establirem col·laboracions per a projectes concrets amb objectius clars, i formarem grups de treball dels projectes, grups especials, grups de consulta o taules rodones. Esbossarem el procés i cercarem l'acord sobre el procediment, les etapes del procés i els objectius. Orientarem els participants amb tacte, però amb resolució al llarg del procés. Definirem els interessos particulars de cada partit explícitament i mantindrem el diàleg amb ells per tal d'establir una confiança mitjançant l'obertura i la transparència.

● **Enfocament i planificació de l'Agenda 21 Local**

5. Intentarem posar ordre en els nostres propis assumptes mitjançant del principi de negociació expansiva.

La nostra comunitat no hauria d'exportar els seus problemes al medi ambient o cap al futur. L'ètica del desenvolupament sostenible requereix que seguim el principi de negociació expansiva, que es dirigeix cap a la necessitat d'aconseguir un equilibri entre la demanda local i el subministrament a la nostra ciutat, i en la mesura que això no sigui possible, entrar en negociacions amb la nostra regió, país i continent veïns sobre el repartiment d'oportunitats, càrregues i responsabilitats. Identificarem totes les opcions perquè la comunitat aturi o redueixi l'exportació de problemes i comprovarem si les condicions per utilitzar el medi ambient i el futur són equitatives. Ens comprometem a dur a terme auditories socials, econòmiques i ecològiques de la nostra municipalitat per tal d'investigar el seu impacte sobre el medi ambient i les generacions futures, i informarem dels resultats.

6. Durem a terme una planificació d'accions sistemàtica per passar de l'anàlisi a la pràctica.

L'Agenda 21 Local és un procés participatiu, que requereix un procediment sistemàtic pas a pas. En primer lloc, el Fòrum de l'Agenda 21 Local discutirà i acordarà una filosofia i una visió, que el municipi adoptarà després de consultar-ho amb el públic, Identificarem problemes, causes i efectes; sol·licitarem al municipi que adopti els objectius; prioritzarem els problemes fent servir la metodologia de valoració d'impacte; identificarem alternatives per a l'acció i establirem objectius; crearem programes per estudiar els objectius i formalitzarem programes dins d'un pla d'acció; implementarem el pla i controlarem l'avanç; avaluarem els resultats i proporcionarem una retroalimentació al procés.

● **Eines de gestió de sostenibilitat**

7. Integram el desenvolupament ambiental dins el desenvolupament social i econòmic per tal de millorar la salut i la qualitat de vida dels nostres ciutadans.

L'estabilitat i la igualtat social s'han de basar en una economia sostenible, on l'economia es basa en la capacitat de la natura, és a dir la sostenibilitat ambiental. La planificació del desenvolupament sostenible necessita integrar els aspectes ambientals en els aspectes socials i econòmics i, per tant, requereix enfocaments intersectorials per a la planificació i la implementació. Coordinarem el sector ambiental amb els altres, en particular l'elaboració de plans socials i econòmics; introduïrem un procediment de valoració de l'impacte de la sostenibilitat dins dels procediments de negociació per a l'autorització de noves empreses i fàbriques; i encoratjarem l'aplicació del sistema comunitari d'ecogestió i ecoauditoria (EMAS) per part de les empreses locals.

8. Utilitzarem eines avançades per a la gestió de la sostenibilitat.

Adreçarem la nostra autoritat local cap a la sostenibilitat aplicant una gran varietat de mètodes i eines per a la gestió ambiental, econòmica, social i sanitària. Treurem profit dels indicadors de sostenibilitat per descriure l'estat present i mesurar els avenços; introduïrem l'EMAS i l'adopció de pressupostos ambientals i altres mètodes de comptabilitat ecològica, utilitzarem els mètodes d'avaluació de l'impacte ambiental i d'avaluació estratègica ambiental, i els estendrem per valorar també impactes socials, sanitaris i econòmics.

● **Conscienciació i educació**

9. Establirem programes de conscienciació sobre aspectes de desenvolupament sostenible entre els nostres ciutadans, grups d'interès, així com entre els polítics i els responsables del govern local.

La conscienciació i l'educació són essencials per aconseguir una comprensió detallada de la interrelació entre els aspectes socials, econòmics i ambientals. Cal una formació professional perquè els nostres directius puguin aprendre sobre alternatives per a l'acció, bona pràctica, i mètodes i eines de gestió. Durem a terme activitats de conscienciació adreçades a tots els grups de la comunitat local, i establirem programes d'educació i formació a les guarderies, escoles, universitats i institucions de formació d'adults i vocacionals.

● **Col·laboració i cooperació entre autoritats**

10. Aconseguirem més força mitjançant aliances entre diverses autoritats: associacions, xarxes i campanyes.

Crearem associacions amb les municipalitats veïnes per resoldre desequilibris d'acord amb el principi de negociació expansiva. Involucrarem els nivells governamentals o administratius superior i inferior en totes les iniciatives i programes. Treurem profit de l'impuls que haurem guanyat i de l'encoratjament que haurem rebut unint-nos a les xarxes municipals i a les campanyes de l'Agenda 21 Local.

11. Establirem aliances Nord-Sud i Est-Oest per al desenvolupament sostenible.

Com que les ciutats i viles no són illes, la sostenibilitat local no es pot aconseguir sense tenir cura dels impactes globals de la nostra utilització local de recursos, les nostres emissions i la nostra exportació d'impactes. Hem d'assumir la responsabilitat dels impactes negatius de les nostres accions sobre el medi ambient global i cooperar amb les autoritats locals en els països en vies de desenvolupament. Considerarem la col·laboració per al desenvolupament sostenible o acords similars de cooperació municipal internacional, establirem esquemes d'assistència bilateral, i explorarem les possibilitats d'una implementació conjunta de mesures de protecció del clima, l'aigua, el sòl i la biodiversitat.

12. Avançarem d'acord amb la Campanya Europea de Ciutats i Viles Sostenibles.

Amb la Conferència de Lisboa, l'octubre de 1996, la Campanya Europea de Ciutats i Viles Sostenibles ha entrat en la seva segona fase, "Del Paper a la Pràctica". Continuarem conduint els nostres processos Agenda 21 Local d'acord amb altres autoritats locals europees. Demanarem a les associacions i xarxes d'autoritats locals que continuïn donant suport pràctic, orientació i formació.

*Aprovat pels participants a la
Segona Conferència Europea sobre Ciutats i Viles Sostenibles
Lisboa, Portugal, 8 d'octubre de 1996*